

УДК 330.65: 012.412:78 (045)

[https://doi.org/10.52058/2786-5274-2024-10\(38\)-681-694](https://doi.org/10.52058/2786-5274-2024-10(38)-681-694)

Погорєлова Тетяна Юрївна доктор філософії, доцент, завідувач кафедри педагогіки, іноземної філології та перекладу, Харківський національний економічний університет імені Семена Кузнеця, проспект Науки 9-А, м. Харків, 61166, тел.: (095)876-48-81, <https://orcid.org/0000-0002-0743-8414>

Лей Занг аспірант кафедри педагогіки, іноземної філології та перекладу, Харківський національний економічний університет імені Семена Кузнеця, проспект Науки 9-А, м. Харків, 61166, тел.: (095)876-48-81, <https://orcid.org/0009-0006-4332-7478>

РОЗВИТОК СОФТ-СКІЛЗ ЯК ЧАСТИНА ПРОГРАМ ПІДВИЩЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ВИПУСКНИКІВ ЗВО: ДОСВІД КНР

Анотація. У статті розглядається питання розвитку софт скілз серед випускників закладів вищої освіти КНР та їх відповідність сучасним вимогам китайського ринку праці. Софт скілз або гнучкі навички стають все більш затребуваними в умовах глобалізації, де роботодавці шукають не лише технічну компетентність, але й комунікативні, лідерські, креативні та адаптивні здібності у працівників. Дослідження виявляє суттєві невідповідності між тими навичками, які китайські ЗВО розвивають у своїх випускників, та тими, які вимагаються на сучасному ринку працевлаштування в КНР. Виявлено, що наявні педагогічні практики в Китаї не повністю відповідають потребам сучасної економіки, зокрема в контексті стрімких змін на ринку праці, що вимагають більш гнучких і комплексних підходів до підготовки майбутніх спеціалістів.

Стаття акцентує увагу на необхідності реформування освітніх підходів у китайських ЗВО для забезпечення більш якісного розвитку софт скілз. Проаналізовано перспективи впровадження інноваційних педагогічних технологій, таких як проблемно-орієнтоване навчання, рольві ігри, симуляції, робота в команді, кейс-метод тощо, що можуть сприяти більш ефективному формуванню софт скілз у здобувачів освіти. Важливим аспектом статті є актуалізація питання вдосконалення методів оцінювання рівня сформованості софт скілз у випускників китайських університетів. ЗВО, впроваджуючи інноваційні підходи, можуть розробити більш валідні та точні інструменти для вимірювання цих навичок, тим самим оптимізуючи управління цим процесом.

Загалом, стаття робить внесок у дослідження проблеми розвитку софт скілз у випускників ЗВО Китаю. Поряд із загальними рекомендаціями для

вдосконалення освітніх програм, дослідження підкреслює важливість інноваційних підходів до формування та оцінювання рівней сформованості софт скілз для досягнення оптимальних результатів у їх розвитку .

Ключові слова: вища освіта, заклад вищої освіти, КНР, компетентності, конкурентоспроможність, навички, організаційна культура, софт скілз.

Pohorielova Tetiana Yuriivna PhD, Associate Professor, Head of the Department of Pedagogy, Foreign Philology and Translation, Simon Kuznets Kharkiv National University of Economics, 9-A Nauky Ave., Kharkiv, 61166, tel.: (095) 876-48-81, <https://orcid.org/0000-0002-0743-8414>

Lei Zang Postgraduate Student of the Department of Pedagogy, Foreign Philology and Translation, Simon Kuznets Kharkiv National University of Economics, 9-A Nauky Ave., Kharkiv, 61166, tel.: (095) 876-48-81, <https://orcid.org/0009-0006-4332-7478>

DEVELOPMENT OF SOFT SKILLS AS PART OF PROGRAMS TO ENHANCE HEI GRADUATES' COMPETITIVENESS: THE EXPERIENCE OF CHINA

Abstract: The article addresses the issue of soft skills development among graduates of higher education institutions (HEIs) in China and their alignment with the current demands of the Chinese labour market. Soft skills, also known as transferable skills, are becoming increasingly sought-after in a globalised economy where employers seek technical expertise and communication, leadership, creativity, and adaptability in employees. The research highlights significant discrepancies between the skills cultivated by Chinese HEIs and those required by the modern job market in China. It reveals that current pedagogical practices in China do not fully meet the needs of the evolving economy, particularly in the context of rapid labour market changes that demand more flexible and comprehensive approaches to preparing future specialists.

The article emphasises the need for reforming educational approaches in Chinese HEIs to ensure more effective development of soft skills. It explores the potential for integrating innovative pedagogical technologies, such as problem-based learning, role-playing, simulations, teamwork, and case-based methods, which could enhance the formation of soft skills among students. A vital aspect of the study is improving methods for assessing soft skills proficiency among Chinese university graduates. By incorporating innovative approaches, HEIs can develop more valid and accurate tools for measuring these skills, thereby optimising the management of this process.

Overall, the article contributes to the research on developing soft skills in Chinese university graduates. Alongside general recommendations for improving

educational programs, the study underscores the importance of innovative approaches to forming and assessing soft skills to achieve optimal results in their development.

Keywords: higher education, higher education institution, China, competencies, competitiveness, skills, organisational culture, soft skills.

Постановка проблеми. Китай здійснив трансформацію від централізовано планової економіки до ринкової лише за одне покоління. Це спричинило значне підвищення рівня життя та перетворило країну на економіку з високим рівнем доходу, вивівши близько 600 мільйонів людей з бідності. Одночасно з цим, система вищої освіти Китаю зазнала значної масовізації, що супроводжувалося зростаючою невідповідністю софт скілз (гнучких навичок) випускників вимогам ринку праці. Така ситуація негативно впливає на рівень заробітної плати, продуктивність, якість виконання роботи та задоволеність працівників [3, 4, 11]. У зв'язку з цим проблема дисбалансу між попитом і пропозицією вищої освіти набуває дедалі більшої актуальності. Протягом тривалого часу система вищої освіти Китаю зосереджувалась переважно на розвитку професійних навичок здобувачів, нехтуючи формуванням софт скілз. Це спричинило ситуацію, за якої багато випускників демонструють невідповідність між своїми професійними вміннями та фактичними вимогами ринку праці [28, 36], що ще більше загострює дисбаланс у сфері вищої освіти та знижує конкурентоспроможність випускників закладів вищої освіти КНР.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Вища освіта в КНР за останні кілька десятиліть зазнала глибоких змін, орієнтованих на задоволення потреб ринку праці, зокрема шляхом національних реформ і стратегії інтернаціоналізації під впливом західних моделей освіти [3, 12]. Як зазначають дослідники, важливим етапом цієї трансформації є цифровізація освітнього процесу, яка допомагає адаптуватися до швидких змін у глобальній економіці. Одним із прикладів є впровадження інноваційних методів викладання китайської мови в рамках онлайн-курсів і змішаного навчання [28, 29]. Зокрема, Ван Ся особливо наголошує на важливості зміцнення професійних «софт скілз» здобувачів у контексті четвертої промислової революції, рушійною силою якої є штучний інтелект [24].

Особливу увагу також приділено питанню софт скілз, що стають невід'ємною частиною підготовки конкурентоспроможних випускників. Протягом останніх років у наукових колах КНР відзначається активна дискусія щодо важливості розвитку гнучких навичок, таких як комунікація, командна робота, управління часом, критичне мислення та адаптивність [11]. На думку китайських дослідників, цей компонент освіти довго був недостатньо розвиненим, що негативно позначилося на здатності випускників ефективно інтегруватися в професійне середовище [25].

Крім того, значну увагу в китайській науковій літературі приділяють розвитку організаційної культури та культури працевлаштування, які допома-

гають випускникам орієнтуватися на сучасному ринку праці [23]. Однак, попри зусилля у напрямку реформування змісту освітніх програм університетів, спостерігається розрив між рівнем сформованості софт скілз випускників і вимогами роботодавців [29]. Це зумовлено тим, що впродовж тривалого часу вища освіта Китаю зосереджувалась переважно на формуванні професійних технічних навичок, нехтуючи розвитком гнучких, соціальних навичок (так званих софт скілз) [25]. Як наслідок, кількість ініціатив, спрямованих на розвиток софт скілз, залишається недостатньою, що створює додатковий тиск на ринок праці та знижує рівень зайнятості серед випускників університетів [13].

Окрім наукових досліджень, здійснено огляд нормативних документів КНР, які регулюють освітню політику та спрямовані на реформування сфери вищої освіти. Серед них варто згадати Державну програму розвитку освітньої галузі на 2010-2020 роки, яка містить положення щодо підвищення якості навчання, впровадження сучасних методик викладання та підготовки фахівців, які відповідають вимогам глобальної економіки. Важливим документом також є "China Education Modernization 2035", що наголошує на необхідності модернізації вищої освіти, зокрема через інтеграцію цифрових технологій та розвитку креативного мислення у здобувачів [16].

Ці нормативні документи вказують на державну підтримку та спрямованість на реформування освітньої системи для створення більш адаптованих до сучасних ринкових умов кадрів, здатних використовувати як професійні (хард), так і гнучкі (софт) навички. Науковці, такі як Панг Лонгбін і Пенг, підкреслюють, що для покращення конкурентоспроможності випускників, зокрема інженерних спеціальностей, важливо активно інтегрувати в освітній процес розвиток софт скілз [17, 19].

Огляд вітчизняної наукової літератури щодо актуальності формування софт скілз та їх впливу на розвиток конкурентоспроможності випускників університетів демонструє різнобічність підходів українських науковців до цієї теми. Більшість українських науковців підкреслюють, що софт скілз — це набір міжособистісних, когнітивних та поведінкових характеристик, які допомагають людині адаптуватися до різноманітних професійних ситуацій. Такі автори, як О. Глущенко та І. Ткаченко, зазначають, що "софт скілз" включають в себе комунікативні навички, креативне мислення, здатність до критичного аналізу, емоційний інтелект та навички командної роботи [32, 37].

На думку Л. Паламарчук, "софт скілз" тісно пов'язані із формуванням професійної компетентності, оскільки вони допомагають випускникам університетів краще пристосовуватися до нових умов роботи, розвивати здатність до вирішення проблем, комунікації та співпраці. Автор вказує, що саме ці якості стають визначальними у сучасному конкурентному середовищі, де вимоги до фахівців постійно змінюються [35]. Згідно з висновками С. Мельника, в умовах глобалізації та цифровізації сучасний ринок праці

вимагає не лише глибоких фахових знань, але й високого рівня розвитку гнучких навичок. Автор зазначає, що в університетах України поки що недостатньо уваги приділяється формуванню "софт скілз", хоча потреба в них серед роботодавців постійно зростає [34]. Н. Бойко підкреслює, що інтеграція гнучких навичок в освітній процес може значно підвищити конкурентоспроможність випускників на ринку праці. Вона пропонує підхід, при якому викладачі активно використовують інтерактивні методи навчання, такі як проєктна робота, командні завдання та практичні ситуації, що моделюють реальні робочі умови [31].

Таким чином, нормативні акти та дослідження китайських та українських вчених свідчать про те, що на сучасному етапі розвитку вищої освіти є необхідність у переосмисленні ролі софт скілз та активному їх впровадженні в освітні програми, що сприятиме підвищенню рівня зайнятості випускників та їхньої конкурентоспроможності на глобальному ринку праці.

Метою статті є аналіз досвіду розвитку софт скілз у системі вищої освіти Китаю як ключового чинника підвищення конкурентоспроможності випускників на ринку праці.

Виклад основного матеріалу. При проведенні дослідження та представленні результатів були використані загальнонаукові принципи та методи пізнання, включаючи аналіз, синтез, системний підхід та емпірико-спекулятивні методи. Систематичне дослідження виявило різні визначення софт скілз, що відображають їх багатогранний характер і суттєве значення для підтримки конкурентоспроможності та кар'єрного розвитку випускників закладів вищої освіти. Дослідники говорять про відсутність єдиного визначення та різне тлумачення поняття софт скілз в Європі та Азії. [8, 11, 19].

У даній статті термін «скіл» або навичка використовується як синонім терміна «компетентність». Термін «компетентність» відноситься до комбінації знань, навичок, цінностей і установок, необхідних для виконання конкретних завдань в певній ситуації або контексті [15, 18, 22]. Навички часто порівнюють з компетентностями, оскільки завдання вимагають процесуальних знань, цінностей і установок [22].

Концепція софт скілз привернула значну увагу в сучасному освітньому та професійному середовищах. Ці навички, які часто протиставляються жорстким навичкам (hard skills), мають вирішальне значення для успіху на робочому місці та в суспільстві. Софт скілз допомагають людям адаптуватися до нового середовища та поводитися відповідно, щоб ефективно справлятися з викликами свого професійного та повсякденного життя [7]. Аналіз актуальної наукової літератури виявив, що софт скілз охоплюють різні міжособистісні та соціальні якості та компетентності, які є притаманними спеціалістам багатьох секторів та галузей економіки [1, 6, 8, 14, 24], а саме:

- особистісні риси, цілі, мотивації та вподобання, які цінуються на ринку праці, оскільки вони є «сумішшю схильностей, світогляду, особистісних характеристик та позитивних практик...» ;

- так звані «злісні компетентності» (wicked competencies), які можуть набувати різних форм у різних контекстах і продовжувати розвиватися та еволюціонувати протягом усього життя людини;
- динамічне поєднання когнітивних і метакогнітивних та міжособистісних, інтелектуальних і практичних навичок;
- комунікація, робота в команді, вирішення проблем, критичне та інноваційне мислення, креативність, впевненість у собі, етичне розуміння, здатність навчатися протягом усього життя, справлятися з невизначеністю та готовність брати на себе відповідальність за певні навички та вміння;
- вміння працювати в команді, інноваційне мислення та навички усної комунікації.

Крім того, китайські вчені концептуалізують софт скілз як здібності, необхідні людям для адаптації до соціального та підприємницького розвитку [6, 27, 26]. На їхню думку, сформовані софт скілз є додатковими можливостями, які випускники університетів можуть принести роботодавцям або суспільству поза своїми жорсткими навичками; сукупність особистісних якостей, навичок; особистісні здібності та характеристики; особистісні риси, когнітивні навички, навички міжособистісних відносин, організаційна культура, навички самоуправління.

Дослідники пропонують такі пули визначень софт скілз:

лідерство, самооцінка, адаптивність та гнучкість, вміння вчитися, аналітичні навички, креативність та інновації, вирішення проблем, обробка інформації та даних, цифрова комунікація, створення цифрового контенту, а також навички та здібності до вирішення технологічних проблем [2];

професійна обізнаність, соціальна відповідальність, комунікативні здібності та здатність до співпраці, передача знань та управління кар'єрою, гуманістичні та психологічні якості особистості [27];

здатність до навчання, тайм-менеджмент, комунікативні навички, робота в команді, інноваційна діяльність, практичні навички та навички вирішення проблем [17];

раціональне мислення, впевненість у собі, професійна етика, організаційна культура, широкий кругозір та здатність співпрацювати з іншими, адаптивність до суспільства, що швидко змінюється; яскрава особистість, характер, відповідальність, впевненість у собі, службова свідомість, комунікація, здатності до аналізу та управління тощо [20];

розвинуті психологічні якості, гуманістична грамотність, здатність до навчання протягом усього життя, здатність до тайм-менеджменту, здатність до управління справами, інноваційна здатність, здатність до використання інформації, здатність до міждисциплінарного мислення, здатність до самовираження, комунікативна здатність, здатність до організаційного лідерства, здатність до командної роботи, соціальна відповідальність, службова свідомість, адаптивність [21];

особистісні риси, когнітивні навички, міжособистісні відносини, організаційне управління та навички самоуправління [8];

комунікативні навички та навички переконання, навички управління продуктивністю, навички самоуправління, навички міжособистісного спілкування, лідерські та організаційні навички, політичні та культурні навички, а також навички контролю негативних результатів [6];

професійна свідомість та соціальна відповідальність, комунікативні здібності та здатність до співпраці, здатність до передачі знань та кар'єри, а також гуманістичні та психологічні якості [6, 14];

притаманні здібності, такі як здатність до передачі знань, навички міжособистісного спілкування, аналітичні та інноваційні здібності, практичні навички роботи та схильність до самовдосконалення [19].

Вчені також стверджують, що існують три рівні софт скілз: прикладні, культивовані та вроджені. Навички прикладного типу безпосередньо підтримують та доповнюють хард скілз для виконання конкретних робочих завдань, культивовані софт скілз формуються в результаті накопиченої практики, а вроджені – це навички глибокого рівня, сформовані завдяки індивідуальним вродженим особливостям людини. Крім того, вчені виділяють універсальність цих навичок, їх перехідність, трансверсальність та інструментальність [27].

Таким чином, в огляді визначень наголошується на багатогранному характері софт скілз, які є невід'ємною частиною особистісного та професійного розвитку випускників університетів. Дослідники наголошують на важливості цих навичок для розвитку адаптивності, креативності та ефективного спілкування, які все більше цінуються в на сучасному ринку праці.

У нашому дослідженні ми спираємося на інтегроване визначення софт скілз, сформоване китайським дослідником Й. Ян. На їхню думку, софт скілз – це міжособистісні навички, здібності та риси, які притаманні особистості; вони підвищують ефективність та продуктивність роботи людини; софт скілз асоціюються з «наскрізними навичками», що доповнюють «тверді навички» або «академічні навички» [26]. Дослідник, наголошуючи на специфічному змісті софт скілз, визнає вирішальну їхню вирішальну роль у розвитку особистої кар'єри та адаптації до майбутніх робочих місць. Також наголошується на відповідальності та надважливій ролі університетів у розвитку софт скілз серед здобувачів вищої освіти.

Порівняння софт скілз з боку попиту та пропозиції на китайському ринку праці, проведене Й. Ян, показало, що заклади вищої освіти Китаю в основному пропонують такі софт скілз, як етика в особистому та громадському житті, моральний розвиток в академічному та професійному контекстах, ефективне застосування знань, незалежність, індивідуальна та соціальна відповідальність. На думку китайських роботодавців, молодим людям не вистачає софт скілз, необхідних для працевлаштування, таких як координація, ведення переговорів, інноваційне мислення, організаційна культура, активне навчання, критичне мислення та ефективне прийняття рішень» [26].

Дослідження показало, що більшість вчених наголошують на ролі саме вищої освіти у вдосконаленні софт скілз здобувачів та пропонують конкретні заходи щодо посилення програм для їх формування шляхом реформування освітніх програм щодо підвищення конкурентоспроможності випускників китайських ЗВО. Науковці пропонують удосконалювати софт скілз шляхом зміцнення ролі неформальної освіти, збагачення освітніх програм, використання переваг студентських організацій та заохочення участі в академічній мобільності [8, 22, 27, 29, 31]. Уряд Китаю продемонстрував значний інтерес до розвитку софт скілз у вищій освіті в контексті програм підвищення конкурентоспроможності випускників китайських університетів. У результаті огляду літератури ми отримали деякі висновки щодо удосконалення стратегій формування софт скілз у контексті китайської вищої освіти. Ці стратегії можуть включати:

Розвиток стратегій навчання, орієнтованого на активну практичну діяльність та посилення співпраці з бізнесом. Необхідність запровадження цієї стратегії можна пояснити тим, що здобувачі старших курсів у китайській системі вищої освіти обмежені у застосуванні софт скілз лише академічним контекстом. У той же час ринок праці орієнтується на вміння орієнтуватися в різних контекстах на робочому місці.

Таким чином, китайські ЗВО повинні включати в свої освітні програми підходи, орієнтовані на контекстне, практичне навчання. Використання такого підходу призведе до тісної співпраці між ЗВО та бізнесом. Наприклад, на думку китайських вчених, коледжі та університети можуть співпрацювати з підприємствами для виконання галузево-дослідницьких проєктів, щоб здобувачі вищої освіти могли реалізувати свої професійні навички та практичні здібності в реальному професійному контексті. Підприємства також можуть надавати здобувачам можливості стажування на період підготовки в університеті для отримання практичного досвіду та вдосконалення своїх софт скілз у робочому контексті. Такий вид співпраці ЗВО та бізнесу може зробити освіту здобувачів ближчою до їхніх реальних професійних потреб та сприятиме загальному професійному розвитку здобувачів, підсилюючи їхню конкурентоспроможність після випуску.

Гнучкість освітніх програм. Освітні програми коледжів та університетів мають регулярно переглядатися, щоб охоплювати формування тих софт скілз, які стають затребуваними в певний період часу на ринку праці. Освітні програми мають швидко коригуватися, і доповнюватися необхідними курсами.

Переосмислення сутності процесів викладання та навчання. У китайській системі вищої освіти двадцятого століття освіта в стилі «муштрування» переважало над іншими практиками викладання, що призвело до поверхневого замість глибокого навчання та формування конструктивного мислення у здобувачів освіти, що по своїй суті є несумісно з процесом формування софт скілз в контексті освітнього процесу. На противагу цьому, інноваційні методи

та підходи до організації навчання можуть покращити ситуацію з точки зору розвитку софт скілз у здобувачів.

У цьому контексті слід наголосити на важливості впровадження методів та стратегій активного навчання для формування софт скілз, які ґрунтуються на ідеї, що здобувачі навчаються краще, коли вони активно беруть участь в освітньому процесі [8, 17]. Наприклад, метод навчання кейсів дозволить здобувачам покращити свою здатність аналізувати, критично оцінювати ситуацію та приймати рішення в процесі вирішення певної проблемної ситуації за допомогою реальних або змодельованих сценаріїв з реального життя; метод рольової гри може дозволити здобувачам навчитися діловій комунікації та співпраці в команді в змодельованому реальному середовищі; симуляційне навчання дозволяє здобувачам освіти практично працювати в змодельованих робочих середовищах, щоб покращити свою здатність вирішувати складні професійно-орієнтовані ситуації.

Розробка ефективних методик оцінювання рівня сформованості софт скілз. Результати досліджень китайських вчених свідчать про те, що саме оцінювання софт скілз є комплексною проблемою через їхню суб'єктивну природу та відсутність стандартизованих інструментів їх вимірювання. Дослідники вказують на те, що досі для оцінювання рівня сформованості софт скілз випускників ЗВО використовуються методи самооцінювання та самозвіттування, незважаючи на критичну неточність, упередженість та суб'єктивність цих методів [18]. Для розробки більш надійних методів оцінювання рівня сформованості софт скілз на основі огляду літератури були визначені такі стратегії:

1) контекстне спостереження, яке передбачає спостереження за здобувачами в різних практично-орієнтованих навчальних контекстах для оцінки рівня використання їхніх софт скілз у дії замість того, щоб покладатися виключно на результати самооцінювання. Такі практично-орієнтовані навчальні контексти можуть включати моделювання професійно-орієнтованих завдань, групову діяльність або сценарії рольових бізнес-ігор. Безпосередньо спостерігаючи за поведінкою здобувачів під час активної навчальної взаємодії можна отримати більш об'єктивне уявлення про здібності людини до спілкування, командної роботи, вирішення проблем рівня організаційної культури тощо;

2) регулярний багатоканальний зворотний зв'язок, який передбачає збір зворотного зв'язку з декількох джерел, включаючи здобувачів, викладачів, адміністрацію, допоміжний персонал та стейкхолдерів, які безпосередньо мають відношення до освітнього процесу. Цей комплексний підхід забезпечує більш цілісне уявлення про рівень сформованості софт скілз здобувачів та може допомогти виявити сліпі зони або розбіжності між самосприйняттям здобувачів та сприйняттям їхніх софт скілз іншими учасниками освітнього процесу;

3) розробка інноваційних психометричних інструментів. Оскільки традиційні психометричні інструменти можуть охоплювати оцінку не всіх рівнів сформованості софт скілз, постає необхідність розробки нових психометричних інструментів для вимірювання таких навичок, як емоційний інтелект, організаційна культура, тайм-менеджмент, міжособистісна комунікація тощо. Інноваційність таких інструментів має полягати в можливості отримання кількісних даних, які доповнюватимуть традиційні якісні оцінки рівня сформованості певних особистісних якостей здобувачів вищої освіти [15, 26, 38].

Висновки. Аналітичний огляд результатів досліджень проблеми розвитку софт скілз серед здобувачів вищої освіти КНР показав: розвиток гнучких навичок (soft skills) у системі вищої освіти Китаю є важливим аспектом підвищення конкурентоспроможності випускників на сучасному ринку праці. Дослідження виявляє суттєву невідповідність між рівнем розвитку гнучких навичок (soft skills) випускників китайських закладів вищої освіти та вимогами сучасного ринку праці Китаю. Завдяки комплексному аналізу концепції soft skills було виявлено значний розрив між навичками, якими володіють випускники, та тими, що є найбільш затребуваними роботодавцями. Ця невідповідність суттєво послаблює конкурентоспроможність випускників на китайському ринку працевлаштування.

Результати аналізу наукової літератури та нормативної бази КНР підкреслюють нагальну потребу для китайських університетів приділяти першочергову увагу розвитку та інтеграції софт скілз у свої освітні програми. Шляхом створення практико-орієнтованого освітнього середовища, яке наголошує на розвитку основних софт скілз, таких як організаційна культура, критичне мислення, аналітичне мислення, комунікативні навички, лідерство, співпраця та адаптивність, університети можуть краще підготувати випускників до досягнення успіху на динамічному та конкурентному ринку праці.

У статті зроблено висновок, що співпраця між ЗВО, промисловістю та урядом має вирішальне значення для ефективного вирішення проблеми невідповідності софт скілз. Крім того, інтегруючи інноваційні підходи, ЗВО можуть розробити більш валідні кількісні методи оцінювання рівня сформованості soft skills здобувачів вищої освіти, проте для цього необхідні додаткові дослідження інноваційних підходів та методик оцінювання рівней розвитку софт скілз у здобувачів ЗВО.

Література:

1. An empirical study on the comparison of soft skill cognitive differences from the perspective of employers and students[J].Vocational Education Forum, 2023,39(10):65-73.高莉. 雇主与学生视角下软技能认知差异比较的实证研究[J].职教论坛,2023,39(10):65-73.
2. Arnold, D., Cinque, M., Uggeri, M., & Mazalu, M. (2020). Mix and match: University–corporate cross-fertilisation in active learning approaches for soft skills development [Paper

- presentation]. ICDE World Conference on Online Learning, Dublin, Ireland.
3. Chen, H. (2017). The massification of higher education in China. *Educational Trends*, (2), 10-19.
 4. Chen, L. (2019). The mismatch between graduates' skills and labor market demands. *Education and Society*, (3), 45-53.
 5. Gu, J., Li, X., & Wang, L. (2018). Higher education in China. In *Higher Education in China* (pp. 1–234). <https://doi.org/10.1007/978-981-13-0845-1>
 6. Guo, D., Guo, D., & Wang, W. (2017). How to Make 'Soft Skills' the 'Hard Equipment' for Employment of Engineering College Students — From the Perspective of Reforming General Education Curriculum. *Employment Guidance*, (4), 52-57.
 7. Haselberger, D., Oberheumer, P., Perez, E., Cinque, M., & Capasso, D. (2012). Mediating Soft Skills at Higher Education Institutions, *Handbook of ModEs Project, Life Long Learning Programme*.
 8. Hurrell, S. A. (2016). Rethinking the Soft Skills Deficit Blame Game: Employers, Skills Withdrawal and the Reporting of Soft Skills Gaps. *Human Relations*, 69(3), 605–628.
 9. Kechagias, K. (2011). Teaching and assessing soft skills. 1st Second Chance School of Thessaloniki.
 10. Li, D. (2019). The internationalization of Chinese higher education under the influence of Western models. *Global Education*, (3), 58-65.
 11. Li, M. (2018). Soft skills in the Chinese higher education system. *Pedagogical Sciences*, (5), 11-20.
 12. Li, S. (2020). The impact of higher education on China's economic development. *Pedagogy and Time*, (4), 62-70.
 13. Liu, P. (2020). The mismatch between supply and demand in the labor market. *Social Sciences*, (7), 91-100.
 14. Martin, J. (2018), "Skills for the 21st century: Findings and policy lessons from the OECD survey of adult skills", OECD Education Working Papers, No. 166, OECD Publishing, Paris, <https://doi.org/10.1787/96e69229-en>
 15. McGuinness, Carol. 2018. "Research-informed Analysis of 21st Century Competencies in a Redeveloped Primary Curriculum." NCCA key competencies. May 2018. https://ncca.ie/media/3500/seminar_two_mcguinness_paper.pdf
 16. Ministry of Education of China. (2020). China Education Modernization 2035. *Educational Policy of China*, 12-18.
 17. Pang, L. (2018). Integration of soft skills in the training process of engineers. *Engineering Education*, (8), 25-33.
 18. Pellerey, M. (2017). Soft skills e orientamento professional [Soft skills and career orientation]. CNOS-FAP.
 19. Peng, C. (2019). Soft skills in the context of the global economy. *Professional Competencies*, (9), 55-63.
 20. Cinque, M. (2016). "Lost in translation": Soft skills development in European countries. *Tuning Journal for Higher Education*, 3(2), 389–427.
 21. Shen, H. (2016). On the cultivation of college students' vocational soft skills in the era of boundaryless career. *Student Management*, (10), 219-221
 22. Sun, Q., Yang, Y., & Ke, X. (2020). The cultivation of soft skills for engineering talents: Demands of the new economy and educational paths. *Higher Engineering Education Research*, 3, 0-8.
 23. Ten Cate, O., & Schumacher, D. J. (2022). Entrustable professional activities versus competencies and skills: Exploring why different concepts are often conflated. *Advances in Health Sciences Education : Theory and Practice*, 27(2), 491–499. <https://doi.org/10.1007/s10459-022-10098-7>
 24. Wang, C. (2021). Organizational culture and graduate employment. *Human Resources*,

(3), 38-47.

24. Wang, S. (2020). Soft skills and the Fourth Industrial Revolution. *Academic Journal*, (4), 73-82.

25. Xu, Z. (2019). The importance of developing soft skills in Chinese students. *Education of the Future*, (6), 50-59.

26. Yang, H., Cheung, C., & Fang, C. C. (2015). An Empirical Study of Hospitality Employability Skills: Perceptions of Entry-Level Hotel Staff in China. *Journal of Hospitality & Tourism Education*, 27(4), 161–170. <https://doi.org/10.1080/10963758.2015.1089510>

27. Yu, Q., & Huang, X. (2010). On the cultivation of "soft skills" for college students. *Journal of Educational Science of Hunan Normal University*, 9(2), 98-101

28. Zhou, C. (2020). Innovative teaching methods for Chinese language. *Chinese Education*, (2), 22-30.

29. Zhou, S. (2018). Reforming the content of university educational programs in China. *Educational Reforms*, (1), 29-36.

30. Zhou, W. (2021). Educational reforms in China and their impact on the labor market. *Higher School*, (1), 41-50.

31. Бойко Н. М. Інтеграція гнучких навичок у процес підготовки фахівців у вищій освіті // Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології. – 2020. – № 10(3). – С. 52-57.

32. Глущенко О. О. Формування гнучких навичок у майбутніх фахівців в умовах інноваційного середовища // Наукові праці Чорноморського державного університету імені Петра Могили. Серія: Педагогіка. – 2020. – Т. 325, № 3. – С. 45-50.

33. Григоренко Л. П. Конкурентоспроможність випускників закладів вищої освіти на сучасному ринку праці // Економіка та суспільство. – 2022. – № 12(6). – С. 57-63.

34. Мельник С. В. Глобалізація та цифровізація: виклики для ринку праці та підготовки фахівців // Соціально-економічні аспекти розвитку освіти. – 2021. – № 7(2). – С. 78-84.

35. Паламарчук Л. В. Роль гнучких навичок у формуванні професійної компетентності випускників закладів вищої освіти // Інноваційна педагогіка. – 2021. – № 14(2). – С. 112-118.

36. Сергієнко, І. Проблема невідповідності професійних навичок випускників та ринку праці. *Вісник економіки та освіти*, 2018, №2, с. 28-35.

37. Ткаченко І. В. Значення «софт скілз» у підготовці фахівців вищої освіти: Сучасні виклики // *Вісник педагогічних наук*. – 2021. – № 9(1). – С. 33-38.

38. Чехратова, О.А. Determining the level of learner autonomy of pre-service English teachers / О.А. Чехратова // *Вісник Луганського національного університету імені Тараса Шевченка. Педагогічні науки*. – 2023. – №1 (355). – С. 62–69.

References:

1. Gao, L. (2023). An empirical study on the comparison of soft skill cognitive differences from the perspective of employers and students. *Vocational Education Forum*, 39(10), 65-73.

2. Arnold, D., Cinque, M., Uggeri, M., & Mazalu, M. (2020). Mix and match: University–corporate cross-fertilisation in active learning approaches for soft skills development [Paper presentation]. ICDE World Conference on Online Learning, Dublin, Ireland.

3. Chen, H. (2017). The massification of higher education in China. *Educational Trends*, (2), 10-19.

4. Chen, L. (2019). The mismatch between graduates' skills and labor market demands. *Education and Society*, (3), 45-53.

5. Gu, J., Li, X., & Wang, L. (2018). *Higher education in China*. <https://doi.org/10.1007/978-981-13-0845-1>

6. Guo, D., Guo, D., & Wang, W. (2017). How to make 'soft skills' the 'hard equipment' for employment of engineering college students: From the perspective of reforming general

education curriculum. *Employment Guidance*, (4), 52-57.

7. Haselberger, D., Oberheumer, P., Perez, E., Cinque, M., & Capasso, D. (2012). *Mediating soft skills at higher education institutions*. Handbook of ModEs Project, Life Long Learning Programme.

8. Hurrell, S. A. (2016). Rethinking the soft skills deficit blame game: Employers, skills withdrawal, and the reporting of soft skills gaps. *Human Relations*, 69(3), 605–628.

9. Kechagias, K. (2011). *Teaching and assessing soft skills*. 1st Second Chance School of Thessaloniki.

10. Li, D. (2019). The internationalization of Chinese higher education under the influence of Western models. *Global Education*, (3), 58-65.

11. Li, M. (2018). Soft skills in the Chinese higher education system. *Pedagogical Sciences*, (5), 11-20.

12. Li, S. (2020). The impact of higher education on China's economic development. *Pedagogy and Time*, (4), 62-70.

13. Liu, P. (2020). The mismatch between supply and demand in the labor market. *Social Sciences*, (7), 91-100.

14. Martin, J. (2018). *Skills for the 21st century: Findings and policy lessons from the OECD survey of adult skills*. OECD Publishing. <https://doi.org/10.1787/96e69229-en>

15. McGuinness, C. (2018). *Research-informed analysis of 21st-century competencies in a redeveloped primary curriculum*. NCCA. https://ncca.ie/media/3500/seminar_two_mcguinness_paper.pdf

16. Ministry of Education of China. (2020). *China Education Modernization 2035*. Educational Policy of China, 12-18.

17. Pang, L. (2018). Integration of soft skills in the training process of engineers. *Engineering Education*, (8), 25-33.

18. Pellerey, M. (2017). *Soft skills e orientamento professional [Soft skills and career orientation]*. CNOS-FAP.

19. Peng, C. (2019). Soft skills in the context of the global economy. *Professional Competencies*, (9), 55-63.

20. Cinque, M. (2016). "Lost in translation": Soft skills development in European countries. *Tuning Journal for Higher Education*, 3(2), 389–427.

21. Shen, H. (2016). On the cultivation of college students' vocational soft skills in the era of boundaryless career. *Student Management*, (10), 219-221.

22. Sun, Q., Yang, Y., & Ke, X. (2020). The cultivation of soft skills for engineering talents: Demands of the new economy and educational paths. *Higher Engineering Education Research*, (3), 0-8.

23. Ten Cate, O., & Schumacher, D. J. (2022). Entrustable professional activities versus competencies and skills: Exploring why different concepts are often conflated. *Advances in Health Sciences Education: Theory and Practice*, 27(2), 491–499. <https://doi.org/10.1007/s10459-022-10098-7>

24. Wang, C. (2021). Organizational culture and graduate employment. *Human Resources*, (3), 38-47. Wang, S. (2020). Soft skills and the Fourth Industrial Revolution. *Academic Journal*, (4), 73-82.

25. Xu, Z. (2019). The importance of developing soft skills in Chinese students. *Education of the Future*, (6), 50-59.

26. Yang, H., Cheung, C., & Fang, C. C. (2015). An empirical study of hospitality employability skills: Perceptions of entry-level hotel staff in China. *Journal of Hospitality & Tourism Education*, 27(4), 161–170. <https://doi.org/10.1080/10963758.2015.1089510>

27. Yu, Q., & Huang, X. (2010). On the cultivation of "soft skills" for college students. *Journal of Educational Science of Hunan Normal University*, 9(2), 98-101.

28. Zhou, C. (2020). Innovative teaching methods for Chinese language. *Chinese*

Education, (2), 22-30.

29. Zhou, S. (2018). Reforming the content of university educational programs in China. *Educational Reforms*, (1), 29-36.

30. Zhou, W. (2021). Educational reforms in China and their impact on the labor market. *Higher School*, (1), 41-50

31. Boiko, N. M. (2020). Intehratsiia hnuchkykh navychok u protses pidhotovky fakhivtsiv u vshchii osviti [Integration of soft skills in the process of training specialists in higher education]. *Pedahohichni nauky: teoriia, istoriia, innovatsiini tekhnolohii*, 10(3), 52-57. [in Ukrainian].

32. Hlushchenko, O. O. (2020). Formuvannia hnuchkykh navychok u maibutnikh fakhivtsiv v umovakh innovatsiinoho seredovyscha [Formation of soft skills in future specialists in an innovative environment]. *Naukovipratsi Chornomorskoho derzhavnoho universytetu imeni Petra Mohyly. Serii: Pedahohika*, 325(3), 45-50. [in Ukrainian].

33. Hryhorenko, L. P. (2022). Konkurentospromozhnist vypusnykiv zakladiv vshchoi osvity na suchasnomu rynku pratsi [Competitiveness of higher education graduates in the modern labor market]. *Ekonomika ta suspilstvo*, 12(6), 57-63. [in Ukrainian].

34. Melnyk, S. V. (2021). Hlobalizatsiia ta tsyfrovizatsiia: vyklyky dla rynku pratsi ta pidhotovky fakhivtsiv [Globalization and digitalization: challenges for the labor market and training of specialists]. *Sotsialno-ekonomichni aspekty rozvytku osvity*, 7(2), 78-84. [in Ukrainian].

35. Palamarchuk, L. V. (2021). Rol hnuchkykh navychok u formuvanni profesiinoi kompetentnosti vypusnykiv zakladiv vshchoi osvity [The role of soft skills in the formation of professional competence of higher education graduates]. *Innovatsiina pedahohika*, 14(2), 112-118. [in Ukrainian].

36. Serhienko, I. (2018). Problema nevidpovidnosti profesiinykh navychok vypusnykiv ta rynku pratsi [The problem of mismatch between the professional skills of graduates and the labor market]. *Visnyk ekonomiky ta osvity*, (2), 28-35. [in Ukrainian].

37. Tkachenko, I. V. (2021). Znachennia "soft skills" u pidhotovtsi fakhivtsiv vshchoi osvity: Suchasni vyklyky [The significance of "soft skills" in the training of higher education specialists: Modern challenges]. *Visnyk pedahohichnykh nauk*, 9(1), 33-38. [in Ukrainian].

38. Chekhratova, O.A. (2023). Determining the level of learner autonomy of pre-service English teachers. *Visnyk Luhanskoho natsionalnoho universytetu imeni Tarasa Shevchenka. Pedahohichni nauky*, 1(355), 62-69. [in Ukrainian].